

RESTAURÁTORSKÁ ZPRÁVA-POLYCHROMOVANÁ ŘEZBA

SV. KATEŘINA

ATELIÉR RESTAUROVÁNÍ VÝTVARNÝCH DĚL MALÍŘSKÝCH A POLYCHROMOVANÉ

PLASTIKY/ŠKOLA ADAMA POKORNÉHO

AKADEMIE VÝTVARNÝCH UMĚNÍ V PRAZE

POPIS DÍLA:

Jedná se o polychromovanou reliéfní řezbu sv. Kateřiny s korunou na hlavě. V jedné ruce má meč (nástroj jejího umučení), v druhé ruce knihu (symbol učenosti). Pod jejíma nohama je malá figura pokořeného císaře Maxentia. Nachází se zde vrstva křídlového podkladu a svrchní barevná vrstva (v inkarnátech, vnitřní strana draperie, vlasy, bota). Lícová strana pláště a rukojeť meče byla pokryta plátkovým zlatem na červený poliment, čepel byla pravděpodobně stříbřená, na polimentu se nachází zčernalé fragmenty. Stejně tak přilba a rukáv císaře.

STAV PŘED RESTAUROVÁNÍM:

Reliéf byl vyhotoven z více kusů dřeva. To je patrné z rentgenového snímku, kde je na třech nejvyšších místech vidět výraznější kresba dřeva a spoj. Jedná se o knihu a část dlaně, která ji drží, dále o druhou ruku a rukojeť meče a nakonec o dolní lem suknice.

V těchto místech je doplněno dřevo do výšky. Je tedy pravděpodobné, že autor odstraňoval materiál ze dvou plochých kusů nad sebou.

Podle laboratorních výsledků obsahují všech-ný vrstvy polychromie moderní pigmenty, nebylo tedy jasné, zda se jedná originál z 16. st. s nepůvodní polychromií, kopii nebo falzifikát. To bylo předmětem následné konzultace s chemiky a historiky. Pro přesnější zjištění bylo přistoupeno k odebrání vzorku dřeva k následnému způsobu určení datace radiokarbonovou metodou. Výsledná zpráva uvádí dataci 1500 až 1642. Dřevo je z jehličnatého stromu.

Ze zadní strany můžeme vidět několik vyvrtaných otvorů a připevněnou úchytku. Povrch řezby je pokryt vrstvou prachových depozitů a povrchových nečistot. Vrstva polychromie i podkladu jeví známky poškození. V několika místech, kde je souvrství odpadlé, jsou viditelné fragmenty křídlové vrstvy a dřevěného podkladu. Vrstva polimentu s plátkovým zlatem je výrazně zkrakelovaná. Meč byl patrně postříbřen, podle zčernalých fragmentů na polimentu, stejně tak nejspíše přilba a rukáv císaře. Podle světélkujících fragmentů pod UV světlem se jeví, že řezba byla už v minulosti restaurována, vrstvy byly upevňovány křídlovým konsolidantem. Také je přítomna zinková běloba v inkarnátu svěťice.

NÁVRH NA RESTAUROVÁNÍ:

1. Optický průzkum
2. Lokální konsolidace
3. Laboratorní průzkum
4. Zkoušky citlivosti povrchových nečistot
5. Odstranění prachových depozitů a povrchových nečistot
6. Upevnění stávající vrstvy
7. Ztenčení lakových vrstev
8. Tmelení poškozených míst na polychromii a zlacených částech
9. Retuše
10. Doplnění zlacení
11. Závěrečná ochranná laková vrstva

POPIS RESTAURÁTORSKÝCH PRACÍ:

Po vstupní fotografické dokumentaci, optickém průzkumu a odebrání vzorků bylo přistoupeno k lokální konsolidaci uvolněných vrstev. Jako konsolidant byla použita želatina v destilované vodě (5% roztok). Pro dosažení vyšší penetrace konsolidantu bylo použito nepolární organické smáčedlo White Spirit. Obě látky byly vpraveny drobným štětcem. Po upevnění byly odstraněny povrchové nečistoty a prachové depozity pomocí polyuretanových houbiček. Dále byla provedena sondáž povrchových nečistot, lakové vrstvy a přemalby. Z pozlaceného pláště byly sejmuty povrchové nečistoty nepolárním organickým rozpouštědlem White Spirit. Na barevné vrstvy byla použita emulze O/V (White Spirit+ pufr 5,1), zahuštěná SSG C12, kterou šly dobře sejmut povrchové nečistoty i přemalby. Na některých místech se objevily drobné tmely. V dalším kroku jsem sejmula štítek ze spodní strany. Defekt pod pravou rukou jsem vyplnila arbocelovým tmelem a následně zaretušovala akvarelovými barvami. Dále jsem pokračovala v retušování, abych více sjednotila odřený povrch a tmely na botě z předchozího zásahu. Řezbu jsem na závěr opatřila ochranným nátěrem 5% paraloidu B72 v toluenu, který podle předchozí zkoušky obstál lépe než damarový lak, po kterém ztmavěl křídový podklad v inkarnátu.

POUŽITÉ MATERIÁLY:

Upevňování: Želatina připravená s vodou (5% roztok), White Spirit pro smáčení
Odstranění povrchových nečistot a laku: White Spirit, Emulze O/V (White Spirit+pufr 5,1, zahuštěný SSG C12), emulze V/O (White Spirit+pufr 5,1, zahuštěný SSG C12)
Sejmutí štítku: 3% agarový gel v destilované vodě
Tmelení: Klucel G, Ethanol, Arbocel
Retuš: akvarelové barvy
Nátěr: Paraloid B72 v toluenu (5%)
Obecně: Polyuretanová houbička, štětec, špejle, vata, digitální mikroskop DinoLite

Fotografie v rozptýleném VIS

Fotografie v razantním bočním nasvícení

Fotografie v rozptýleném VIS

UV luminiscence

Snímek RTG

Fotografie v rozptýleném VIS (nahore)

Fotografie v razantním bočním nasvícení zleva (uprostřed)

Fotografie v razantním bočním nasvícení zprava (dole)

Fotografie v rozptýleném VIS (nahore)

Fotografie v razantním bočním nasvícení zleva (uprostřed)

Fotografie v razantním bočním nasvícení zprava (dole)

Fotografie v rozptýleném VIS (nahore)

Fotografie v razantním bočním nasvícení zleva (uprostřed)

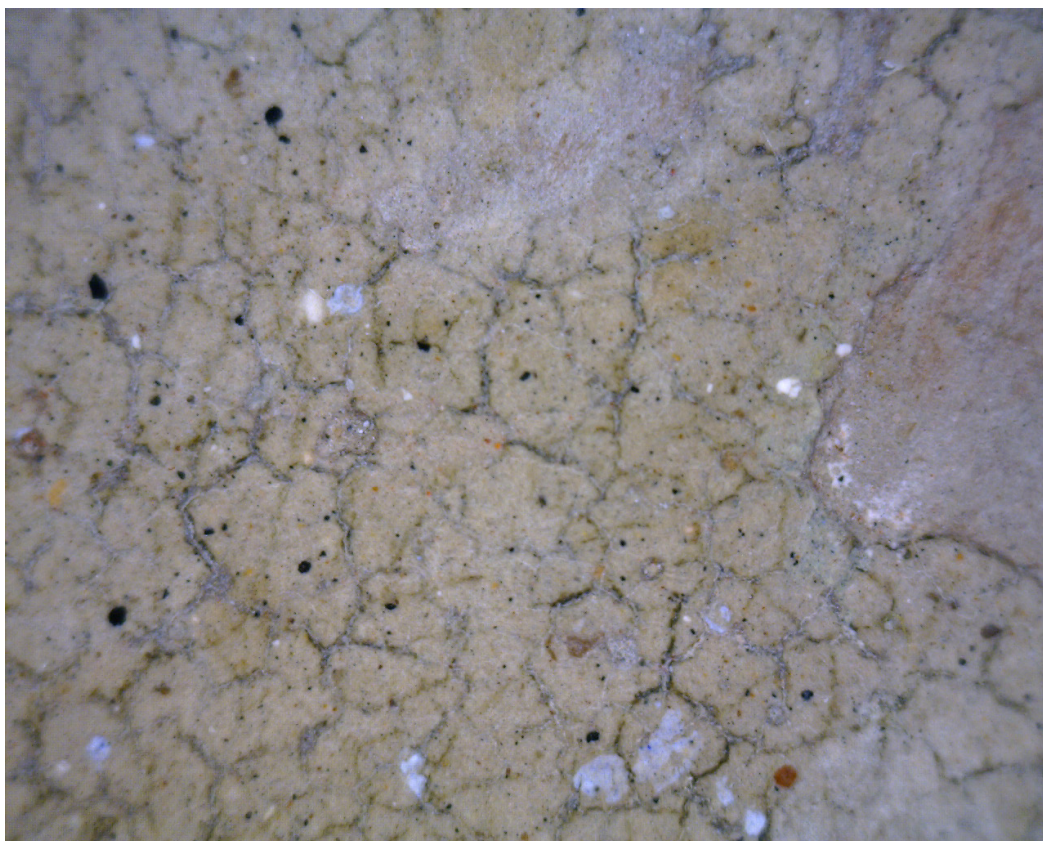
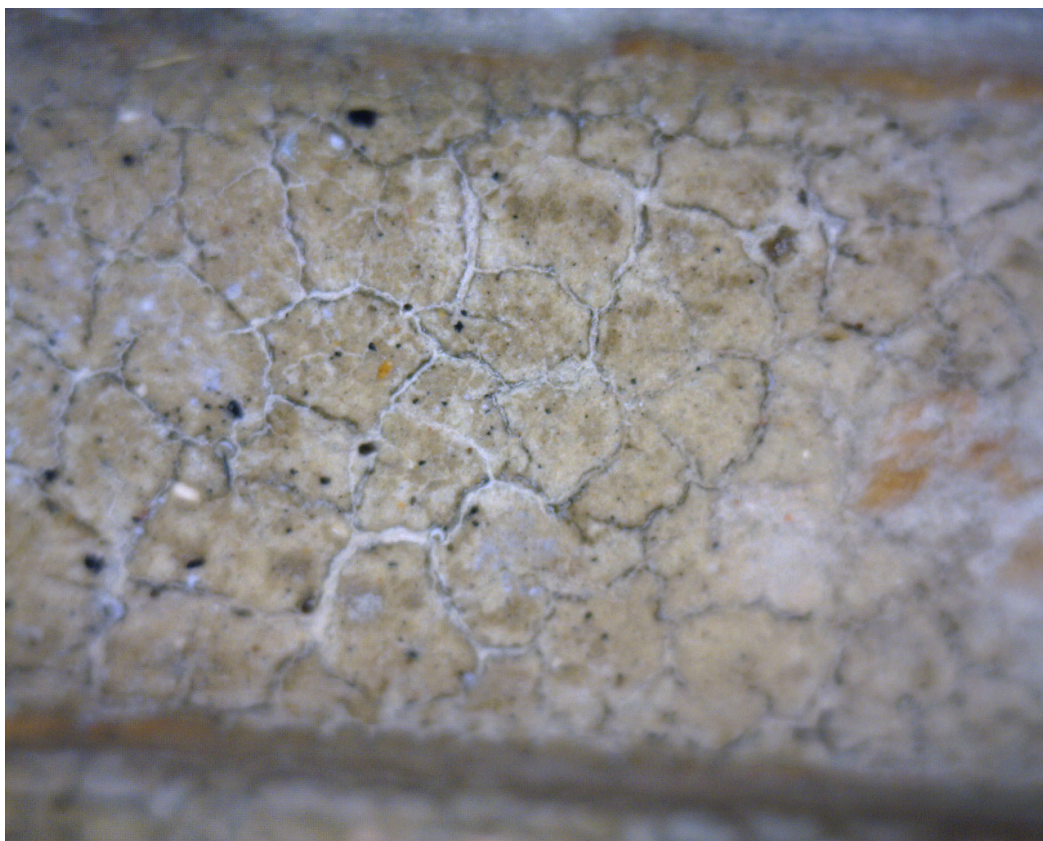
Fotografie v razantním bočním nasvícení zprava (dole)

Fotografie v rozptýleném VIS (nahore)

Fotografie v razantním bočním nasvícení zleva (uprostřed)

Fotografie v razantním bočním nasvícení zprava (dole)

Inkarnát
Zateklá barva v krakelách

Inkarnát
Zateklá barva v krakelách kolem oka

Detaily tmelů

Detail spojů doplňku v oblasti ruky, držící meč
Spoj v čepeli meče (nahore)
Spoj na hřbetu dlaně (dole)

Detail spoje doplňku v dolní části draperie
Pohled zespodu

Detail tmelů na botě
Po retuši (dole)

Před retuší
Po retuši

Před retuší

Po retuši

Před retuší

Po retuši

Před retuší

Po retuši

Po retuši a paraloidovém ochranném nátěru